

Waar naartoe met inclusief onderwijs?

PROF. DR. WIM VAN DEN BROECK
VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

M-decreet als invulling van inclusieprincipe

- Inclusie = zoveel mogelijk in volwaardig laten participeren aan het reguliere onderwijs
- M-decreet bracht niet wat ervan verwacht werd. Waarom?
  - Naast kleinere groep in met objectiveerbare handicap (met mogelijke inclusie)
  - Steeds grotere groep die ook beroep doet op ondersteuningscapaciteit. Heeft aanbod vraag gecreëerd?
    - × Heterogeen van samenstelling: leer- of aandachtsproblemen, gedrags- en emotionele problemen, attitude of opvoedingsproblemen
    - × Hoe wordt deze groep zo goed mogelijk geholpen?
    - × Schoolinterne hulp en schoolexterne hulp

Schoolinterne hulp (STICORDI)

- Maatregel = “elke concrete maatregel die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap neutraliseert”
  - Bijv. voorleessoftware bij dyslexie, tafelkaart of rekenmachine bij dyscalculie
- <> nood aan verlengde en meer intensieve instructie
- Niet neutraliseren van de handicap, maar gevaar van versterken ervan op langere termijn
- Als voor vele In onderwijs wordt aangepast aan de zwakte van de II, dan is dit potentieel een motor van niveaudaling
- Wat zijn de effecten van STICORDI-maatregelen op de leerprestaties?

Onderzoek naar effecten van 'maatregelen'

- Longitudinaal onderzoek van 1ste tot 6de leerjaar
  - ± 1400 lln uit 32 scholen worden eind 1ste en 2de semester getest
  - Reken-, lees-, en spellingtoets, cognitieve schalen (o.m. IQ, aandacht), SES, etc.
  - Vragenlijsten voor leerkrachten:
    - evt. diagnose, specifieke maatregel, en begin en einde vd maatregel
- Methode:
  - Onderbroken tijdsreeksanalyse (ITSA): controleert voor alle stabiele kind kenmerken
    - Na lineaire transformatie van rekenscores, afwijking nagaan van lineaire trend
  - Synthetische controlemethode (SYNTH): gebaseerd op matching (op voorafgaande rekenscores, IQ en Woordenschat) (probleem van sele

GEFINANCIERD DOOR STICHTING DYSLEXIE FONDS

Percentages types aanpassingen

Aanpassing	Comp/Disp	Stim/Remed
37,2%	25,4%	11,6%

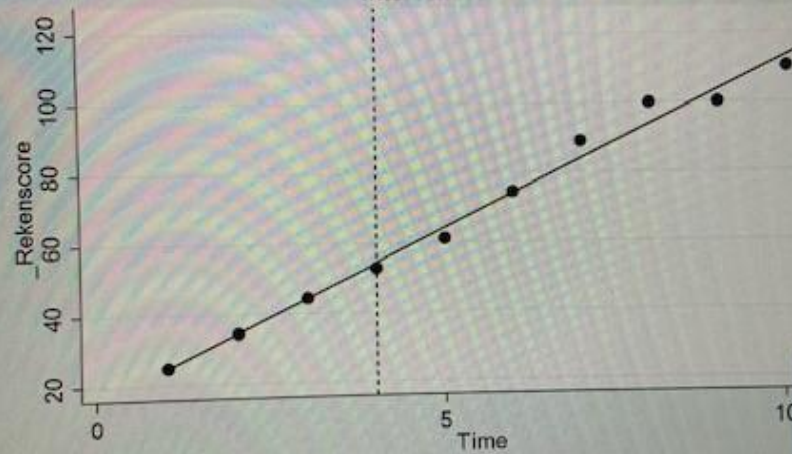
Domein			
	rekenen	taal	algemeen
Comp/Disp	11,7%	17,4%	68,1%
Stim/Remed	25%	16,2%	58,1%

Effect stimuleren-remediëren T4

SR-T4

Intervention starts: 4

● Actual — Predicted

Regression with Newey-West standard errors - lag(9)

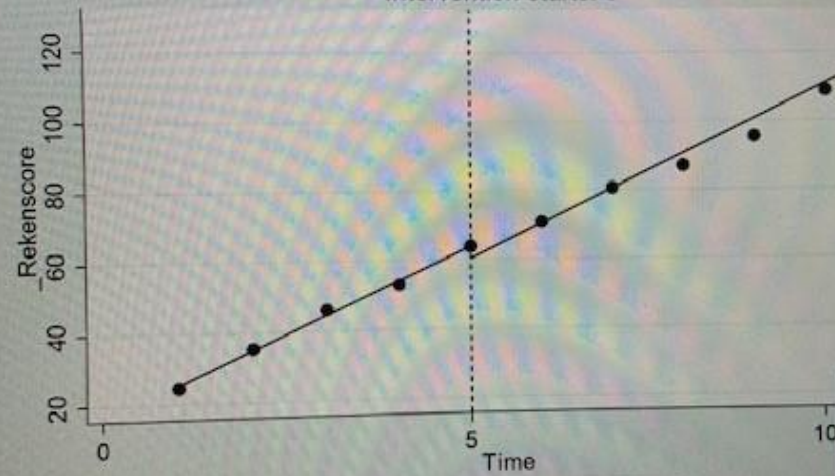

Effect stimuleren-remediëren T5-6

SR-T5/T6

Intervention starts: 5

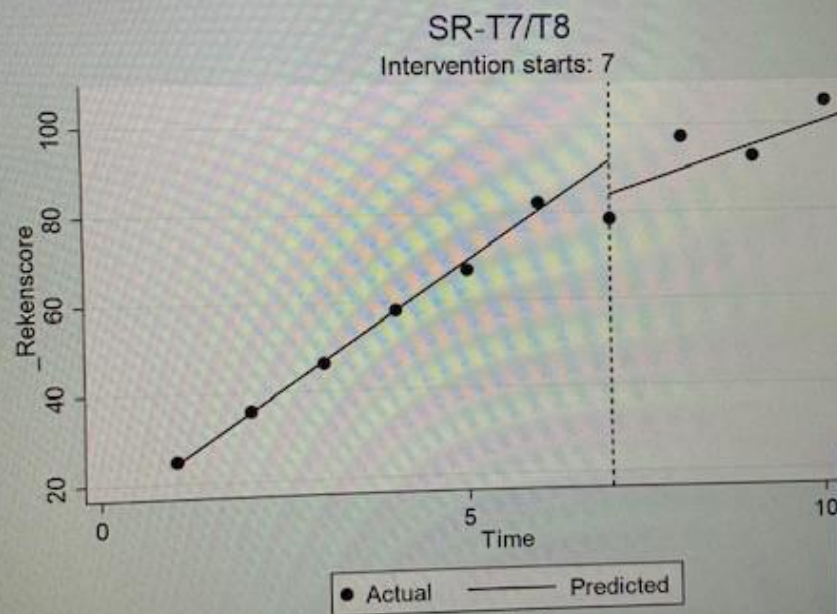

● Actual — Predicted

Regression with Newey-West standard errors - lag(9)

Effect stimuleren-remediëren T7-8

Regression with Newey-West standard errors - lag(9)

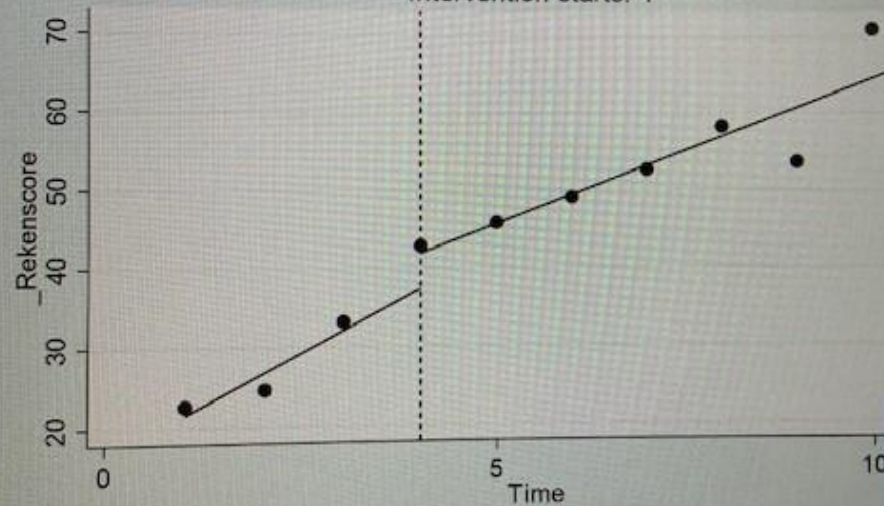

Effect compenseren-dispenseren T4

CD-T4

Intervention starts: 4

● Actual — Predicted

Regression with Newey-West standard errors - lag(9)

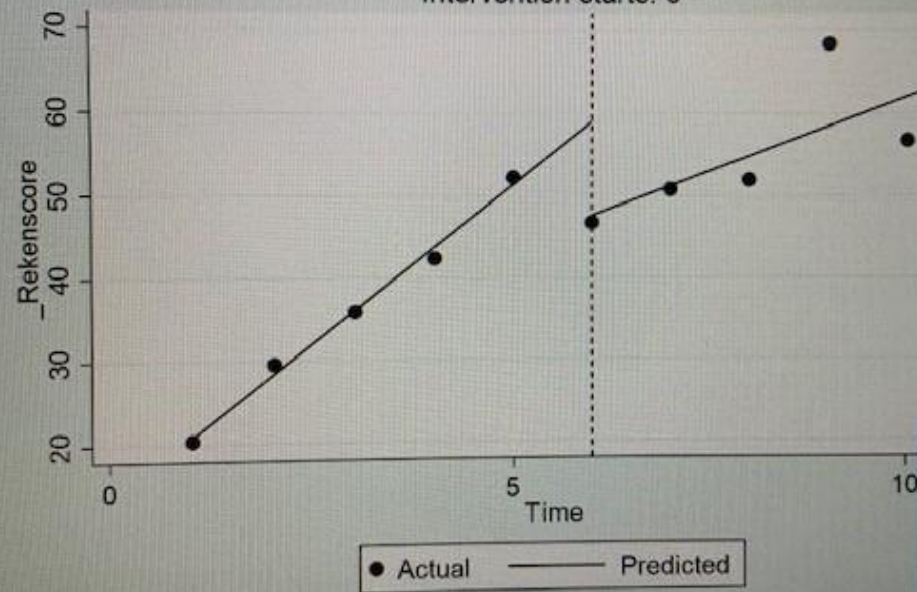

Effect compenseren-dispenseren T6

CD-T6

Intervention starts: 6

Regression with Newey-West standard errors - lag(9)

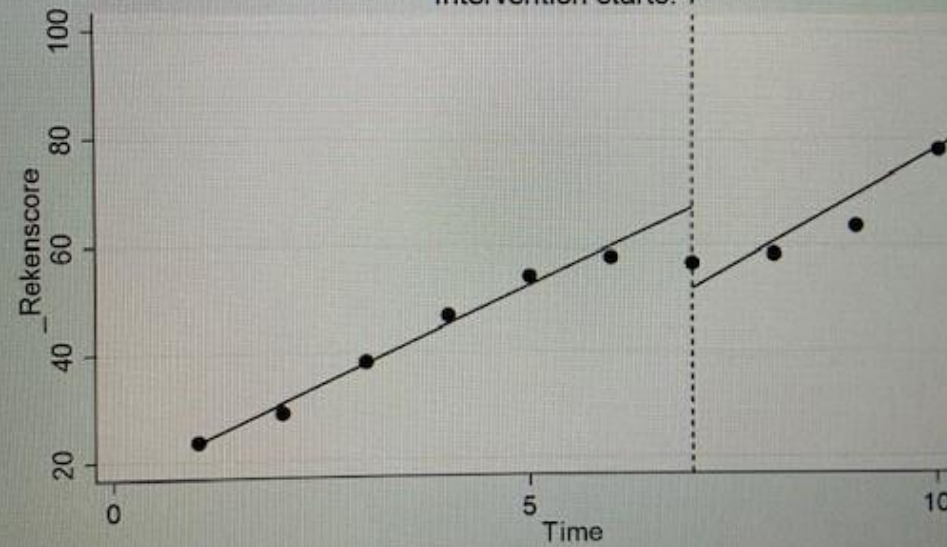

Effect compenseren-dispenseren T7-8

CD-T7/T8

Intervention starts: 7

● Actual — Predicted

Implicaties (1)

- Geen positieve, eerder negatieve effecten (vooral van compenserende en dispenserende maatregelen)
- Het 'orthopedagogische' zorgkader is niet geschikt voor deze groep
  - Heeft geleid tot over-problematisering bij groep met problemen die grotendeels binnen de normale variatie vallen
  - Heeft geleid tot uitbesteden van aantal kerntaken aan een 'quasi-markt'
  - Heeft geleid tot ondergraven van zelfvertrouwen en de professionaliteit van leerkrachten
  - Vergelijkbaar probleem bij IIn met aandachts-, gedrags- of emotionele problemen (psychotherapeutisering van onderwijs)
    - Sterk geïndividualiseerde aanpak kan makkelijk leiden tot afhankelijkheid van maatregel <-> zelfstandigheid om op langere termijn met probleem om te gaan

Implicaties (2)

- Hoeveelheid individuele aanpassingen is eerder een indicatie van gebrek aan inclusieve settings (K. Willems)
  - Individuele aanpassingen werken ook discriminerend
    - cf. sociale effecten
    - er zijn altijd lln met vergelijkbare problemen die geen aanpassingen krijgen
- Onhoudbare spanning tussen 'gewoon lesgeven' en inspelen op 'individuele onderwijsbehoeften'
- Overbelasting taak van leerkrachten waardoor draagvlak om voor 'echte' inclusieleerlingen iets te doen wegsmelt
- Juridisering van het onderwijs

Oplossingen

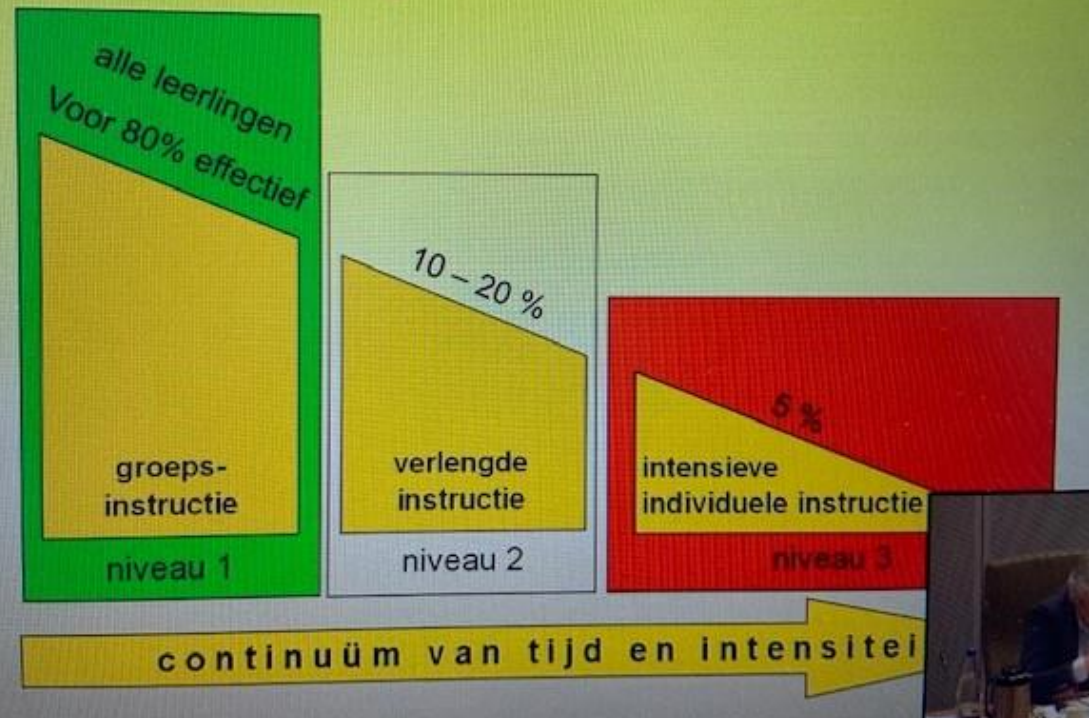

- Creëer inclusieve settings waarbij deze grote groep IIn terug in een onderwijskundig kader past
  - Pas voortdurend 'universal design' toe (UDL)
    - × bv. voldoende tijd op toetsen of examens voor alle IIn!
    - × Bv. rustige, veilige, en gedisciplineerde omgeving (cf. ADHD)
  - Pas (op) voor populaire interpretatie van UDL!
    - × Uitgangspunt = elke leerling leert anders
    - × Inspelen op diverse manieren van leren v IIn door diverse informatiekkanalen tegelijk aan te bieden en diverse communicatiestrategieën te stimuleren
  - Response To Instruction (RTI) model
    - × Is zeer effectief gebleken
    - × staat in regeerakkoord

RESPONSE TO INTERVENTION

Effectgrootte van 1.07

Handelingsgerichte diagnostiek

- Diagnostiek ten dienste van de onderwijspraktijk
  - Informatie afkomstig uit de klas heeft de primauteit
  - Overige informatie is hoogstens achtergrond en geeft nergens recht op
  - Juridisch probleem met individueel afdwingbaar recht op aanpassingen?
    - Niet als evidence-based een betere aanpak wordt toegepast
  - CLB's zijn uitvoerders en bewakers van diagnostiek
    - Professionalisering nodig
  - Alle IIn worden gescreend (RTI) en hebben zo gelijke kansen op specifieke interventies
  - Professionaliteit en zelfvertrouwen van de leerkracht wordt hersteld
    - Blokkeren ondermijnende invloed van vals idee dat voor elk leerprobleem externe expert nodig is
- Draagt bij aan algemene onderwijskwaliteit en meer
maken van het onderwijs (opdracht VN)

